

Vragen bij Transparant 21.2 – onderwijsnummer “De Republiek”

1. J.L. Vermeulen, *Slavernij en slavenhandel in de Gouden en Zilveren Eeuw: ‘niet strydig tegen de christelyke vryheid’?* Bronnen over slavernij, pagina 8-9.
 - a. Noteer uit het artikel de argumenten waarmee men in de 17^e en 18^e eeuw slavernij verdedigde.
 - b. Doe hetzelfde voor de tegenargumenten die in het artikel genoemd worden.
 - c. Nummer de door jou uit het artikel gehaalde voor- en tegenargumenten. Schrijf achter elk van de onderstaande bronnen (A t/m J) met welk(e) argument(en) uit het artikel deze bron overeen komt. Past een bron niet bij een van de argumenten, dan noteer je: ‘anders, namelijk: en probeer je in enkele woorden de mening uit de bron samen te vatten.
2. Pieter Verhoeve, *De Bronzen Eeuw. Armoedebestrijding in zeventiende eeuw hard nodig.* Bron over ziektes bij bedeeden, pagina 13.
 - a. Kun je op basis van deze bron iets zeggen over de gezondheid van bedeeden in vergelijking met de gezondheid van niet-bedeelden? Licht je antwoord toe.
 - b. Over welk soort bedeeden gaat deze bron? Kies één van onderstaande antwoorden en leg uit waaruit je dit opmaakt
 - i. Diegenen die steun kregen van de diaconie
 - ii. Diegenen die steun kregen van de Heilige Geestmeesters
 - iii. Diegenen die steun kregen van de burgerlijke overheid
 - iv. Over al deze groepen samen
 - c. Deze bron zou de situatie ernstiger kunnen voorstellen dan het in werkelijkheid was. Geef hiervoor één argument.
3. Liesbeth Schimmel, *Een Verlichte dominee in de Republiek. Een blik op Verlichting, politiek en religie in de Republiek.* Bronnen over Van Leenhofs *den Hemel op Aarde*, pagina 18.
 - a. Is Bron A geschreven door een vóór- of een tegenstander van Van Leenhofs *den Hemel op Aarde*? Leg uit waaraan je dit kunt zien.
 - b. Welke twee verwijten maakt Van Leenhof zijn tegenstanders, zoals je kunt opmaken uit bron B en C?
 - c. Was van Leenhof een spinozist? Draag zowel vóór- als tegenargumenten aan voordat je het uiteindelijke oordeel geeft.
4. Wout Troost, *Rijk verwacht, arm gebleken. De bijdrage van de hugenoten aan de economie.* Bron: het edict van Fontainebleau en een reactie daarop, pagina 23.
 - a. Welk artikel uit het edict van Fontainebleau is nooit uitgevoerd? Leg je antwoord uit.
 - b. Bron B is een reactie op het edict van Fontainebleau door een rooms-katholieke hertog. Leg uit dat dit opmerkelijk is.
 - c. In bron B staat een zin die in duidelijke tegenspraak is met de conclusies van het voorgaande artikel in *Transparant (Rijk verwacht, arm gebleken)*. Citeer deze zin.

5. G. Sloopweg, *Den name Christi verbreit ende der Compagnies dienst gevordert naer behooren. De WIC en zending*. Bron: G. Udemans over zeevaart en zending, pagina 27.
- a. Godefridus Udemans was een piëtistisch predikant uit de 17^e eeuw. Welke motieven geeft hij voor koopvaardijvaart?
 - b. In hoeverre is deze bron representatief voor andere predikanten uit de Republiek?
 - c. In hoeverre is deze bron representatief voor bewindhebbers van de WIC?
 - d. Het boek verscheen in 1637. Zou je de inhoud van deze bron juist in deze tijd verwachten? (Antwoord toelichten)
 - e. Welke bewijzen voert ds. Udemans aan om zijn argumenten te onderbouwen? Zouden die in zijn tijd overtuigend zijn geweest?